

Mai tárgyunk Jézus elfogatása. Mikor ezzel a szomorú emberi bűnnel szembenézünk, talán ennek az eseménynek a megértése végett legjobb, ha az egyes személyekhez fordulunk, akik ennek a bűnnek részesei voltak, tevőlegesen, vagy szenvedőlegesen. Jellemükön keresztül próbáljunk behatolni abba a titokba, amely a bűn titka, hogy az ember miként tudott annyira megromlani, elfajulni, hogy a Világosság Fejedelmét, Jézust közönséges gonosztevő módjára elfogják. Én nem Judást tartom a legbűnösebbnek ebben a történetben, hanem a főpapokat, az írástudókat, a véneket. Azok voltak az értelmi szerzők, az értelmi szerzőség azért esik súlyosabban a latban a bűn megítélésénél, mert kegyes tettek tüntették fel azt a szörnyű tettet, hogy Isten Fiát elfogták, halálra vítették. Hiszen Kajafás azt mondotta: jobb egy embernek elveszni, mint az egész népnek. Ugy tüntette fel Jézus elfogatását, mint a nép megmentésének az útját. De Kajafás nem azt értette, hogy Jézusnak Isten Bárányaként kell meghalni, hanem ellenséggé kell kimulnia, hogy a nép megmaradjon. Kajafás a fehérét feketének mondotta és a vének, - a legtekintélyesebbek Jeruzsálemban -, mikor elhatározták azt a szörnyű tettet, akkor tudatosan álltak oda mellé, amit a lelkiismeretük mindannyiuknak megmondhatott volna: hogy hazugság. Az írástudók ismerték az írást, Isten erkölcsi tanításait, az igazságosság útját, Isten hárságát, - és mindezt semmibe véve foglaltak állást Jézus ellen, aki maga volt az igazság, a tisztaság. Tetteiket nem menti semmi sem.

Különböz más szereplők is gyűlnek a történetbe be: mint a poroszlók, a főpapok szolgái, "udás, Pilátus, Kajafás, Annás, sőt maga a tömeg, amely a "Feszítsd meg"-et kiáltott. A tömeg azonban csak eszköz volt a hatalom, a nagytanács kezében. Az értelmi-szerzőség a zsidók legfőbb testületét: a nagytanácsot illette. Ők határozták el, hogy Jézust el kell fogni és rossz lelkiismerettel határozták el, de ők éjszaka tették. Amint Jézus mondta: "ez a sötétség órája, a ti órátok. Mindennap ott voltam köztetek, akkor nem fogtatok el, de most, amikor senki sem látja, az éjszaka leple alatt? Ez a ti órátok." A sötétség hatalma. "Akkor a zsidó nagytanácsban jelent meg a földön. Az volt a Sátán akarátának keresztülvívője. Látjuk János evangéliuma szerint, hogy tagjai ott voltak az elfogatáskor. Jézus megszólítja őket. Nem a szolgákat szólítja meg, nem a tömeget, hanem a megjelenő papokat, véneket és írástudókat, amikor ezt mondja: "minden nap veletek voltam, köztetek tanítottam, miért most fogtatok el? Ez a ti órátok, a sötétség órája. A legnagyobb világosságot a zsidó nép kapta Istentől. Ővék a szövetségek, a próféták, az ígéretek, a törvény, ővék a törvény, ővék volt Jézus tanítása, ővék volt minden s ebben a világosságban a zsidó nép vallásos vezetői követték el ezt a nagy bűnt. A legnagyobbat, amit valaha élőlény elkövetett. A mi nevünkben követték el. Ha a mi népünk lett volna, úgy vétkeztünk volna, mint a zsidó nép. Nem a vétkeesség fokának megállapítása végett mondtam ezt, hanem azért, hogy ahol legnagyobb volt a világosság, ott lett a bűn a legnagyobb. Annyira kivetkeztek a nemeségből, hogy el tudtak menni az elfogatást nézni, mint ahogyan elmentek később nézni a keresztre feszítést is. Gyönyörködni annak a kinjában, akit gyűlöltetek. Vétélytársat láttak benne, de nem olyant, aki földi hatalmakkal igyekszik felfelé, hanem egy olyan versenytársat, akinek ebből a földnek hatalmából, dicsőségéből, vagyonából nem állott semmi rendelkezésére és mégis volt valami benne, ami több volt, mint amennyivel a papok, írástudók rendelkeztek. Ezt jól érezték és ezért töltötte meg szívüket a gyűlölet, mert érezték, hogy ők milyen mélyen vannak. Ezzel csak előképei lettek mindazoknak, akiknek a történelem folyamán - akármilyen nép kebelében - Isten világosságában az a szerep jutott, hogy Jézus ellen fellépjenek. Ezt a hibát elkövette a többi nép is az u. n. "keresztyén" nép, akik még nagyobb világosságban, nagyobb szeretettel körülvéve üldözték az igazság képviselőjét. Nincs különbség ember és ember között, mindannyian egyformán vétkeztünk és elvesztettük dicsőségünket Isten előtt. De akkor, amikor Jézust elfogták, akkor a zsidó nagytanács adott a parancsot Jézus elfogatására. Nem várták meg helyben, míg eléjük vezetik, hanem nem szégyeltek a közkatonákkal, a szolgákkal menni, hogy kézrekerítsék Isten Szent Fiát, Jézust. Mikor a bírót nem a kötelesség viszi, illetve vezetői ki a vesztőhelyre, hanem csak a gyönyörködni akarás abban, akit ő elítél, mikor a vizsgálóbíró nem a hivatalos kötelesség viszi ahhoz, akit el kell fogni, hanem csak egy vágy, hogy gyönyörködjenek abban, akit lélekben maga fölött lát, hogy miként tiporja le, akkor a bírói méltóság olyan mélyen meg-

lázatit, aminél nincsen nagyobb mélység. A bíró elismeri magáról, hogy a bosszuvágy vezeti éne az igazságosság. A bíró elveszti elfogulatlanágát. A bíró lesz a feljelentő, aki nem mer kijönni a napvilágra, hanem az éjszaka lép lét keresi, mert tudja, hogy a kezében lévő bizonyítékok nem bizonyítékok. Ez történt itt. Aljassabban embert nem ítélték el, mint Jézust. Így kell ezt a tőrténetet látni. Az emberi aljasság a legmélyebbre száll és összeütközik a tisztességgel. Hogy azok a katonák, az a kohorsz, amit Pilátustól kölcsön kértek s a főpapok szolgálói durvák, közönségesek voltak, az természetes. Hiszen a durva, közönséges ember szokott ilyen feladatra vállalkozni. Nemes és magas színvonalon élő ember nem megy el ilyen pályára. Hogy ezek az emberek durvák, aljasok voltak, ez a társadalom berendezkedésének rendje. Róhárnak csak durva lelkű ember mehet, éppen úgy fogd-meg-nek is. De ezek az emberek, ezek a szolgálók, ezek a katonák szembe találkoztak Jézussal az éjszaka sötét-ségében, azzal a nyugalommal, ami az Urból áradt s meghátráltak és a földre buktak le. Az az erkölcsi hatalom, ami az Urból áradt, ezeket az embereket megfogta és visszakergette és a földre döntötte le. Miért nem történt meg ez a főpapokkal és az írástudókkal, miért éppen ezekkel a durva, közönséges emberekkel. Eszünkbe jut a Bálám számar, amikor megáll s nem akar tovább menni de a próféta sürgeti a számarat. Őt már megvesztegette a világ, azért képes volt prófétaságát is odaáldozni. Ez az eset hasonló ezekhez a durva közönséges embereknek az esetéhez, akik meghátráltak először Jézussal szemben. Ez az eset itéli el azt a magasabb intelligenciát, amelyik eljő gyönyörködni abban, akit aljas indulatból gyűlöltek, hogy aztán a katonák Jézust mégis elfogták, mikor eltűnt az égi varázs és mégis megkötözték, elhurcolták, ez csak természetes, mert az ember természetéből folyik, hogy mikor elmúlik a rettegés a tulvilágtól, visszatér a maga durvaságába és elfelejtkezik arról, amit előbb látott. Mi is hányszor felejtjük el azokat az órákat, mikor visszataszított Isten szentsége, meg akart akadályozni, vissza akart tartani a bűntől, - először visszafordultunk, azután mégis elkövettük a bűnt. Milyen sokféle alakban jelentkezik ugyanaz az emberi bűn, amely itt is jelentkezett a durva katonáknál és a főpap szolgálóinál.

Judásnak világossága még nagyobb volt, mint a főpapoknak, írástudóknak és véneknek a világossága! Hiszen együtt járt Jézussal. Ha van emberi elvetemültség, akkor az emberi elvetemültségnek a legmagosabb foka az, mikor a legnagyobb szeretet leple alatt a legnagyobb szeretetlenséget követi el és a hűség csókjával elköveti a legnagyobb hűtlenséget. Ezt látjuk Judásnál. Hogy tudott ember úgy eldurvulni, mint Judás? Hogy tudta elfelejteni az égi fényt, a dicsőség fényét, amely Jézus fejét környezte a Szellem szeme előtt? Hogy tudta elfelejteni mindazt, amit Jézus tanított és tett, a szeretetnek szavait, amit ajkáról hallott, a meghitt órákat, a sok-sok hajlékot, amely otthonná lett, amikor az Ur oda belépett? Hítvány pénznek fényéért eldobni magától azt a drágagyöngyöt, - az Ur Jézus Krisztusnak a közelségét, - hogy tudta ezt tenni Judás? Elvakult! Csak a pénzt nézte, a birtokot, a vagyont. Mikor valaki az anyagnak az ígérete alá kerül, a matéria hatalma alá vonja és megtagadja a szellemet, akkor elhallgat az erkölcs, ami nemesebb, több és csak a durva, aljas anyag marad előtérbe, ami az embert irányítja. Nem mondhatjuk azt, hogy Judás csak a főpapok csábításának áldozata, mert Judás kereste a főpapokat azért, hogy elárulja Jézust, - de mondhatjuk azt, hogy mikor Jézus elfogatására vérdíjat tűztek ki, akkor ez a vérdíj volt az a bálvány, ami Judást megkötözte és belerántotta a legnagyobb bűnbe, hogy a tanítvány a Mestert elárulja, és az apostol elárulja Krisztusát.

Hogyan áll egymás mellett ezeknek az embereknek a bűne? A világosságot megtagadó főpapok, írástudók és vének, a Jézus közösségét megtagadó Judás és az emberiség durva aljassabb osztálya, amely megtagadja az isteni intést a félelmet, amellyel Isten vissza akarta tartani őket attól a szörnyű tettől.

Ime, ez a történet szereplőinek egyik oldala. A másik oldalon ott látnak gyöngye apostolokat. Nem volt-e gyöngeség az, mikor Péter kardot ránt és nekikohan a Jézus elfogatására jövő tömegnek és levágja a főpap szolgálójának fülét? Ez az elhirtelenkedő emberi hűv vajjon a gyöngeségnek volt a jele, vagy pedig annak a féltékenységnek, hogy nem fog tudni kitartani és azért valamire el kell magát határoznia, valamit tennie, cselekednie kell, mert nem értette magában azt a hatalmat arra, hogy Jézusra tudjon várni és figyelni. Nem így cselekszünke-e sokszor mi is? Mert étezzük magunkban a gyöngeséget, meggondolatlanul cselekszünk, azután megtorpanunk és megtagadjuk az Urat. Más vakmerően nekimenni az ellenségnek és más az éjszakában várni, Jézusra nézni és bizni.

Ime Péter is egyik szereplője ennek a történetnek. Nem sötét szereplője, a világosság oldalán van, e mellett harcol, de emberileg, tehát eredménytelenül. Márkus nem áldozat. Hogy ilyen harc hevében valakinek a fülét levégyják, az kicsi dolog ahhoz képest, ami történhetik hadfiakkal a csatában. De még ennyi áldozatnak sem volt szabad történnie akkor, amikor Jézus körül forognak az események és Márkus fülének meg kellett gyógyulnia.

Péternek a kardját Jézus idézte ebbe a történetbe. Hiszen megelőzőleg azt mondta, hogy akinek nincs kardja, az adja el a felsőruháját és vegyen magának kardot. Ekkor hallotta, hogy két kard van s azt mondja: elég! Ezek a szavak azt mutatják, mintha Jézus idézte volna fel Péter kardjának ezt a munkáját. De Péter túl heves volt, Péter meggondolatlan volt. Jézus a két kardot nem azért rendelte oda, hogy Péter így használja. A két kardnak azért kellett ott lennie, hogy ez tegyen bizonyosságot arról, hogy a zsidók jogos királya áll ott, akinek joga van a harcra, de ő önként teszi le a fegyvert és nem harcol. Ennek az érzékeltetésére volt szükség a kardra. Két karddal egy római hadsereg ellen, durva erős szolgák ellen küzdeni hiábavaló feladat, de mégis a két kardnak ott kellett lennie és hirdetnie azt, hogy itt a zsidók királya van. Jézusnak joga s módja lett volna védekezni. Hiszen azt mondotta Péternek: "Nem tudod te azt, hogy láz légió angyalt kérhetnek; mit jelent a te kardod, ezzel a sereggel szemben? Ez a kard azért volt ott, hogy Jézus megmutassa, hogy ő önként adta oda magát áldozatul. Igaz az, hogy az emberi bűnnek aljasságát nem másítja meg az emberi bünt, amely éjszaka érte ment rá; s rá tudta tenni a kezét az ő szent testére. Az emberi bűn nyomorult aljas marad és elítélendő. Mégis az embert az aljasságán keresztül fogja meg Jézus és vezeti át a szabadulásba. Az embernek bűnein keresztül kell szabadulni. Jöjjön ki az emberi bűn a napvilágra, hogy lássa meg az ember saját szívét, az emberiség szívét, mert ott mikor Jézust elfogták, akkor az emberiség saját szívét látta meg, azokban az emberekben, akik Jézust elfogták.

Most mikor befejeztük ennek a történetnek emberi szereplőjét, nézzük az utolsó emberi szereplőt, aki Isten Fia volt, de mint tökéletes, igaz ember járt közöttünk a földön. Most vessük tekintetünket rá. Minden evangélium világosan mondja, hogy Jézust nem érte meglepetésszerűen a római kohorsznak meg jelenése. Az első három evangéliumból kitűnik, hogy Jézus akkor szakította félbe imádságát, hogy akkor keltette fel tanítványait, mikor az elfogó sereg már közeledett hozzá. Jézus tudta, látta, hogy mi következik rá. Elébe ment annak, ami történni fog. Elfuthatott volna, kitérhetett volna, elmenekülhetett volna, fölébe emelkedhetett volna ennek az egész történetnek, de nem tette. Ment elébe annak, ami következett. Ő maga kereste, hogy elfogják. Nem menekült. Milyen csodálatos nyugalom lakott a szívében. Mily csodálatos az a nyugalom, amikor Péter heveskedik, levégyja a szolgáló fülét és ő nyugodtan vissza dugatja Péterrel kardját és megmagyarázza, hogy milyen helytelen, nem sikerült dolog az, amit Péter oselekedett. Ha halljuk azt a kérdést, amit a közelgő tömeghez intézett: kit kerestek? akkor láthatjuk azt, hogy aki a másiktól számonkéri, hogy mit csinál, az nem a főpapa, véneknek serege volt, nem is a római kohorsz vezetője, nem is a főpapa szolgálói közül egy, nem is Judás, hanem JÉZUS. Jézus van felül, ő kérdi: kit kerestek? Mikor megmondják, hogy a názáreti Jézust, akkor milyen nagy nyugalommal mondja: én vagyok. Milyen nyugalommal mondja: akik el fogni jöttetek, ha engem keféstek, akkor ezeket /tanítványaira mutat/ hagyjátok szabadon!

Hogy rendelkezik, mi történjék! Meg teszik amit mond, a tanítványait futni hagyják. Csak egy van, akit elhurcolnak: Őt. Még azt a gyöngé fiut is hagyják futni, aki Márk szerint egy hálóingben jött meg abból a vacsoráló házból, ahol ídesanyja Mária vendégül látta az Urat. Még azt a fiut is hagyják futni. Jézus akarata teljesült. Mindenki szabad maradt, csak Jézus hull a poroszlók kezébe, mert ő viseli a mi nehéz, csak ő hordja a terhet. És így megy előre a halálba. Mily csodálatos az a szó, amit Judáshoz írt: azt mondja: társam, mit keresel itt. /nem azt mondja barátom, a magyar fordítás itt helytelen, görögben nem az a szó áll itt, hogy "fiú", hanem "hetáji". latinul ez a szó így hangzik, szocius. Ebből a szóból vette értelmét a szocializmus /Szocius magyar fordítása "felebarát", szocializmus fordítása: felebaráti mozgalom. /Itt a társ szó áll, ami azt jelenti: olyanok, akiknek egymást kell segíteni. Az az igaz szocializmus, mikor ember, embert segít, nem magának él, hanem a társainak. Ezt a szent szót: szocius-hetájiros választotta Jézus arra, hogy megszólítsa Judást. "Társam, miért vagy itt?" Akinek értem kellene élned, miért vagy itt? Hogy hatolhatott ez a szó Judás szívébe. És lássátok csókkal árulta el az Embernek Fiát. Hogy hatoltak be ezek a szavak Judás lelkébe, mégis véghezvitte tettét.....

De aztán elment társ nélkül. Elment a nagy magányosságba, ahová nem követ-
ték a főpapok, irástudók, szolgák, római katonák. Egyedül Jézus nélkül ment
el a sötét éjszakába és abba a sötét éjszakába beleveszett... Elvesztett re-
ményesség, elvesztett fény. Mi vár még rá? Végső kétségbeesés, Ungvilkoság.

Igy fogták el Jézust. Emberi bűnnel, de ez a bűn minden ember bűne, minden
nép bűne. Ez az emberi bűn ott áll előttünk azekben megtestesülve, akik a
legröbbs világosságot kapták, Istentől és megragadja az ember az ő társát, a
sociust, a határjrost, a Názáreti Jézust. Megrahadja, megkötözi és viszi a
halálra! Ez az emberi történet. Ez az emberi lélek, ez az emberi sor! És
megyünk előre: az ember átörökíti a maga bűnét az utána következő emberekbe
az ember viszi az embert a veszedelembé, a pusztulásba, a halálba. Ebben a
vérgőzös aljas világban csak egy fehér pont van, nem Péter, aki kardot ránt,
hanem Jézus, aki megáll nyugodtan, nem ellenkezik, odaadja magát áldozatul.

Hogy mily csodálatosan fehér ez a pontja a történelemnek, a názáreti
Jézus és mily sötét a többi: mily sötét az éjszaka, mily ragyogóan fehér az
a szeretet, az a biztonság, az a nyugalom, az az odaadó, áldozatot hozó szent-
ség, mely Jézusban megjelent! Itt ebben a sötét éjszakában, itt látjuk Őt,
mint imádandót magunk fölött, magunktól elkülönülve, mint egyedül igazi szent-
tet. Itt látjuk Őt, hogy leboruljunk előtte és imádjuk.

Mindazoknak a gonosz szereplőknek, kik ebbe a történetbe belefoglalnak
Megváltója az engesztelő Istennél közbenjáró az a Jézus, akit Judás elárult,
Kajafás elfogat a gyáva római helytartó odaadja halálra. Amig ránézünk
erre a fehér csodálatos alakra, addig a lelkünk emelkedik. Ha világi embe-
reket bálványozunk lelkünk aláeszáll a mélybe. Az egész emberi társadalom-
ban egy fehér alak emelkedik fel, mint reményességünknek a célpontja, mint a
szabadulásnak kutja. Az a Jézus, akit a Gessemáné kertjében elfogtak és el-
hurcoltak, hogy megöljék!